

Na osnovu člana 48. stav 8. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 12/10), Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, na 4. sjednici, održanoj 17.12.2010., usvojila je

P O S L O V N I K

O RADU NEZAVISNE KOMISIJE ZA PRAĆENJE USLOVA BORAVKA U ZAVODIMA, POSTUPANJE I POŠTIVANJE LJUDSKIH PRAVA LICA NAD KOJIMA SE IZVRŠAVAJU KRIVIČNE SANKCIJE I DRUGE MJERE KOJE JE IZREKAO U KRIVIČNOM POSTUPKU SUD BiH, STRANI SUDOVI ZA DJELA PREDVIĐENA KRIVIČNIM ZAKONOM ILI MEĐUNARODNIM UGOVOROM ČIJI JE POTPISNIK BiH ILI DRUGI SUD U SKLADU SA ZAKONOM BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Poslovníkom o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Poslovník) uređuju se principi, način i djelokrug Nezavisne komisije kao nezavisnog tijela Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Nezavisna komisija), dužnosti i obaveze njenih članova, posebne odredbe o radu Nezavisne komisije, evidencije koje vodi i kancelarijsko poslovanje, materijalno-finansijsko poslovanje i sredstva za rad, legitimacija, naknade za članove, te druga pitanja značajna za rad Nezavisne komisije.

Član 2. (Principi i način rada Nezavisne komisije)

(1) Nezavisna komisija je nezavisna u svom radu u okviru važećih domaćih propisa i međunarodno-pravnih instrumenata.

(2) Svi nadležni organi, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH), pravna i fizička lica dužni su da Nezavisnoj komisiji daju sve podatke i informacije, osiguraju i daju sve materijale značajne za njen rad, kao i da pruže svu neophodnu pomoć potrebnu za nesmetano i zakonito postupanje Nezavisne komisije iz njenog djelokruga.

(3) Nezavisna komisija djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruženja, ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u BiH.

(4) Nezavisna komisija radi u sjednicama i operativno na terenu u kaznenopopravnim ustanovama na teritoriji BiH, u kojima su zatvorena ili pritvorena lica iz člana 1. ovog poslovnika, ustanovama u kojima se izdržavaju zaštitne mjere izrečene u skladu s Krivičnim zakonom BiH, ili mjere koje su izrekli sudovi u BiH ukoliko je Sud BiH ustupio predmet tom sudu.

(5) O pitanjima iz svoje nadležnosti Nezavisna komisija odlučuje, postupa i provodi aktivnosti u skladu sa Ustavom BiH, međunarodnim pravnim instrumentima kojima se uređuju ljudska prava i osnovne slobode, prevencija i sprečavanje torture i drugih oblika nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, Zakonom BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 12/10) (u daljnjem tekstu: Zakon), kao i podzakonskim aktima donesenim na osnovu Zakona, Zakonom o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), kao i drugim propisima, a po postupku i procedurama utvrđenim ovim poslovníkom.

(6) O pitanjima iz svoje nadležnosti Nezavisna komisija donosi: godišnji plan rada, finansijski plan rada, godišnji izvještaj o radu, izvještaj o realizaciji finansijskog plana, izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene nakon posjete i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte u skladu sa zakonom i ovim poslovníkom.

Član 3.

(Sastav i imenovanje Nezavisne komisije)

- (1) Sastav, imenovanje i mandat Nezavisne komisije utvrđeni su Zakonom.
- (2) Nezavisna komisija ima predsjednika i prvog i drugog zamjenika predsjednika.
- (3) Predsjednik i njegovi zamjenici su iz različitih konstitutivnih naroda u BiH.
- (4) Nezavisna komisija ima sekretara koji obavlja administrativne i stručno-tehničke poslove za njene potrebe. Sekretara Nezavisne komisije odredit će Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH.

Član 4.

(Prestanak članstva u Nezavisnoj komisiji)

- (1) Članstvo u Nezavisnoj komisiji prestaje:
 - a) istekom mandata,
 - b) ostavkom člana Nezavisne komisije,
 - c) u slučaju četiri uzastopna neopravdana izostanka sa sjednica,
 - d) u slučaju tri neopravdana uzastopna izostanka s kontrola koje se vrše u zavodu ili drugoj ustanovi,
 - e) u slučaju tri neopravdana uzastopna izostanka s edukacija i stručnog usavršavanja koji se organiziraju za članove Nezavisne komisije,

- f) u slučaju pet neopravdanih izostanaka u toku kalendarske godine, bez obzira da li je izostanak uzrokovan razlozima iz tač. c), d) i e) ovog stava,
- g) ako nastupe okolnosti koje člana Nezavisne komisije dovode u sukob interesa u skladu s važećim propisima,
- h) ako član Nezavisne komisije bude pravosnažno osuđen za neko krivično djelo, bez obzira na vrstu i visinu kazne, osim za krivično djelo iz oblasti sigurnosti saobraćaja na putevima za koje nije izrečena bezuslovna kazna zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci,
- i) ako član Nezavisne komisije zbog svog zdravstvenog stanja nije u mogućnosti da obavlja poslove iz djelokruga Nezavisne komisije i
- j) smrću člana Nezavisne komisije.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1) tačka a) ovog člana, članovi Nezavisne komisije će poslove u Nezavisnoj komisiji obavljati dok ne budu izabrani njeni novi članovi ili ona ne bude ponovo izabrana ili rekonstruirana.

(3) U slučaju iz stava (1) tačka b) ovog člana, Nezavisna komisija razmatra zahtjev za ostavku, te ako utvrdi da postoje razlozi za ostavku ili je podnosilac istaknuo neopozivu ostavku, prihvata ostavku, nakon čega predsjednik Nezavisne komisije dostavlja potrebnu dokumentaciju Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje i odlučivanje.

(4) U slučaju iz stava (1) tač. c), d), e), f), g), h) i i) ovog člana, nakon što situaciju potvrdi Nezavisna komisija, dostavlja se prijedlog Parlamentarnoj skupštini BiH za razrješenje tog člana Nezavisne komisije.

Član 5. **(Odnosi s javnošću i medijima)**

- (1) Predsjednik Nezavisne komisije te prvi i drugi zamjenik predsjednika brinu o ostvarivanju principa javnosti.
- (2) Izjave za javnost i medije daje predsjednik Nezavisne komisije.
- (3) Prvi i drugi zamjenik mogu dati izjave za medije u slučajevima kada je predsjednik opravdano odsutan ili spriječen, a ovlastio ih je da daju izjave.

POGLAVLJE II. NAČIN RADA I DJELOKRUG NEZAVISNE KOMISIJE

Član 6. **(Zakazivanje sjednica)**

- (1) Nezavisna komisija zasjeda u Sarajevu, u zgradi Parlamentarne skupštine BiH, na adresi Trg BiH br.1, u svojim kancelarijama koje im za korištenje osigurava Zajednička komisija za administrativne poslove Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH dok traje mandat Nezavisne komisije.

- (2) Vrijeme i mjesto održavanja sjednica Nezavisne komisije određuje predsjednik, odnosno prvi ili drugi zamjenik predsjednika Nezavisne komisije, u slučaju kada je predsjednik opravdano spriječen.
- (3) Odlukom predsjednika ili po potrebi, sjednice Nezavisne komisije mogu se održati i na drugom mjestu.
- (4) Poziv za sjednicu Nezavisne komisije, s prijedlogom dnevnog reda, upućuje se članovima Nezavisne komisije sedam dana prije dana njenog održavanja.
- (5) Predsjednik Nezavisne komisije može, kada za to postoje opravdani razlozi, sazvati hitnu sjednicu bez pismenog poziva, a dnevni red za tu sjednicu može predložiti i na samoj sjednici.
- (6) Poziv za sjednicu, s prijedlogom dnevnog reda i radnim materijalima, šalje se redovnom preporučenom ili elektronskom poštom članovima Nezavisne komisije na njihove adrese, a o načinu dostavljanja poziva i materijala za sjednicu dogovara se sekretar sa svakim članom Nezavisne komisije posebno.
- (7) Članovi Nezavisne komisije obavezni su prisustvovati zakazanim sjednicama Nezavisne komisije. Ako nisu u mogućnosti prisustvovati sjednici, dužni su to najaviti predsjedniku najmanje dva dana prije održavanja zakazane sjednice, a samo u izuzetno opravdanim slučajevima to mogu učiniti na dan održavanja sjednice.
- (8) Na prvoj narednoj sjednici Nezavisne komisije član koji nije bio prisutan prošloj sjednici Nezavisne komisije mora predočiti relevantne dokaze kojima potvrđuje razloge odsustva s prethodne sjednice Nezavisne komisije.
- (9) Sjednice Nezavisne komisije održavaju se najmanje jednom mjesečno, u pravilu posljednjeg četvrtka u mjesecu, ili kada se ukaže opravdana potreba za održavanjem sjednice Nezavisne komisije.
- (10) Sjednice Nezavisne komisije mogu se tonski snimati.

Član 7. (Rukovođenje sjednicom)

- (1) Sjednicom rukovodi predsjednik Nezavisne komisije, odnosno prvi ili drugi zamjenik predsjednika, kada ih za to ovlasti predsjednik ili kada je predsjednik Nezavisne komisije opravdano spriječen da prisustvuje sjednici.
- (2) Članovi Nezavisne komisije, kao i ostali učesnici u radu sjednice, mogu uzeti riječ po odobrenju predsjednika.
- (3) Predsjednik daje riječ članovima i učesnicima na sjednici redoslijedom prijavljivanja.
- (4) Članovi Nezavisne komisije i drugi učesnici svoja izlaganja treba da prilagode temi i značaju pitanja o kojima se vodi rasprava po utvrđenom dnevnom redu, te da daju konkretne prijedloge za rješavanje određenih pitanja.
- (5) Predsjednik vodi računa o tome da učesnik u raspravi nesmetano diskutira.

(6) Učesnik u raspravi koji se udalji od teme o kojoj se raspravlja u okviru dnevnog reda bit će upozoren. Ako se ogluši o upozorenje, predsjednik mu oduzima riječ.

Član 8. (Kvorum i odlučivanje)

- (1) Najmanje tri člana Nezavisne komisije čine kvorum.
- (2) Odluka Nezavisne komisije je važeća ako za nju glasa većina od ukupnog broja članova Nezavisne komisije. U zapisniku sjednice Nezavisne komisije navodi se koliko je članova glasalo "za", koliko "protiv" i koliko ih je bilo "suzdržano".
- (3) Svi članovi Nezavisne komisije ravnopravno učestvuju u raspravi o svakom pitanju koje se uvrsti u dnevni red sjednice.
- (4) Svaki član Nezavisne komisije može izdvojiti svoje mišljenje i zahtijevati da se ono unese u zapisnik.

Član 9. (Zapisnik)

- (1) Na sjednici Nezavisne komisije vodi se zapisnik.
- (2) Zapisnik iz stava (1) ovog člana potpisuju predsjedavajući sjednice i sekretar nakon što ga usvoji Nezavisna komisija.
- (3) Sekretar Nezavisne komisije dostavlja svakom članu Nezavisne komisije kopiju zapisnika iz stava (2) ovog člana.
- (4) Tačnost i istovjetnost kopije s originalom zapisnika iz stava (2) ovog člana svojim potpisom potvrđuje sekretar Nezavisne komisije.

Član 10. (Način vršenja poslova Nezavisne komisije)

- (1) Poslove iz svoje nadležnosti, propisane zakonom i međunarodno-pravnim instrumentima, Nezavisna komisija obavlja kroz:
 - a) vanjsko, ekspertno i nepristrasno praćenje rada Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH (državni zatvor), drugih zavoda i ustanova u kojima se izvršavaju kazne, pritvor i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena krivičnim zakonom i međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH,
 - b) praćenje i utvrđivanje uslova boravka lica koja izdržavaju krivične sankcije, pritvor i druge mjere koje je u krivičnom postupku izrekao Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena krivičnim zakonom i međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH, kao i predlaganje mjera i metoda da se stanje uskladi s domaćim i međunarodnim standardima za izvršenje krivičnih sankcija,

c) praćenje, kontrolu i utvrđivanje nivoa poštivanja i ostvarivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i drugim propisima i odgovarajućim međunarodno-pravnim instrumentima kojima se regulira oblast ljudskih prava, prevenciju i sprečavanje mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja lica koja izdržavaju krivične sankcije, pritvor i druge mjere koje je u krivičnom postupku izrekao Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena krivičnim zakonom i međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH,

d) praćenje, kontrolu i utvrđivanje nivoa ostvarivanja i poštivanja ljudskih prava lica koja se nalaze u ekstradicionom pritvoru,

e) održavanje kontakata s međunarodnim, evropskim, domaćim i drugim institucijama nadležnim za praćenje poštivanja i ostvarivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda lica iz tač. a), b), c) i d) ovog stava, u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim pravnim instrumentima (npr: CPT - Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i CAT - Komitet UN-a za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH i dr.), kao i s preventivnim mehanizmima drugih zemalja,

f) iniciranje savremenih mjera i metoda prevaspitavanja, odgoja i edukacije zatvorske populacije, u skladu s najboljom praksom i metodama penološke andragogije i psihologije, a s ciljem jedinstva vaspitno-korektivnih uticaja i što kvalitetnije i efikasnije resocijalizacije osuđenih lica,

g) razmatranje zahtjeva i pritužbi koje na rad uprave i osoblja zavoda, uslova boravka i poštivanja ljudskih prava upućuju lica koja izdržavaju zatvorske kazne, pritvor ili druge mjere, ili njihovi srodnici ili branilac ukoliko sumnjaju da osoblje zatvora ne postupa profesionalno i korektno prema zatvorenicima i u skladu s važećim propisima,

h) predlaganje smjenjivanja, disciplinskog i drugog procesuiranja upravnika, njegovog zamjenika, pomoćnika i drugog rukovodnog osoblja zavoda i drugih ustanova u kojima se izvršavaju krivične sankcije, mjere pritvora i druge mjere, ukoliko se utvrdi da ne postupaju u skladu s važećim propisima kojima se reguliraju te oblasti, odnosno oblast ljudskih prava i sprečavanje mučenja, neljudskog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja,

i) traženje svih podataka od Suda BiH o licima koja su pravosnažno osuđena na kazne zatvora, pritvora ili druge mjere, gdje ta lica izdržavaju kazne i druge mjere, koliko lica koje je pravosnažno osudio Sud BiH nije upućeno na izdržavanje kazne ili druge mjere, zbog čega nisu upućeni, kao i sve druge podatke koje po zahtjevu, a iz nadležnosti Nezavisne komisije, treba da dostavi Sud BiH,

j) provođenje zajedničkih aktivnosti sa Sektorom za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva pravde BiH kada Nezavisna komisija postupa u skladu s čl. 46. do 49. Zakona, a procijeni da je zajednička aktivnost efikasnija,

k) traženje svih podataka od Ministarstva pravde BiH iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, a koje bi mogle biti značajne za pravilan i zakonit rad Nezavisne komisije u provođenju njenih nadležnosti i aktivnosti u skladu s važećim domaćim propisima i međunarodno-pravnim instrumentima,

l) obradu podataka i vođenje evidencija u skladu sa zakonom i drugim propisima u okviru svojih nadležnosti i

m) obavljanje ostalih poslova reguliranih zakonom, drugim propisima, međunarodno-pravnim instrumentima i ovim poslovnikom.

(2) Nadležnosti i aktivnosti iz stava (1) ovog člana obavljaju se na osnovu plana rada i radnog naloga.

(3) Plan rada usvaja se na sjednici Nezavisne komisije koja prethodi terminu nadzora ili posjete iz člana 13. ovog poslovnika.

(4) Za realizaciju planiranih aktivnosti iz stava (3) ovog člana izdaje se radni nalog koji potpisuje predsjednik Nezavisne komisije ili jedan od zamjenika, ako je predsjednik opravdano spriječen.

(5) Formu i sadržaj radnog naloga iz stava (4) ovog člana utvrđuje predsjednik Nezavisne komisije.

Član 11. **(Predsjednik Nezavisne komisije)**

(1) Predsjednik Nezavisne komisije:

- a) predstavlja Nezavisnu komisiju,
- b) priprema nacrt poslovnika o radu Nezavisne komisije, kao i druge opće akte iz njenog djelokruga,
- c) priprema nacrt godišnjeg plana rada Nezavisne komisije,
- d) priprema nacrt finansijskog plana Nezavisne komisije i nakon što ga potvrdi Nezavisna komisija prosljeđuje Zajedničkoj komisiji za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH,
- e) saziva sjednice Nezavisne komisije,
- f) rukovodi radom Nezavisne komisije, usmjerava i koordinira obavljanje poslova iz njene nadležnosti,
- g) podnosi godišnji izvještaj o radu Nezavisne komisije Parlamentarnoj skupštini BiH, nakon što ga usvoji Nezavisna komisija, te posebne i vanredne izvještaje po potrebi ili na zahtjev Parlamentarne skupštine BiH,
- h) podnosi izvještaj o realizaciji finansijskog plana Nezavisne komisije Zajedničkoj komisiji za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH, nakon što ga usvoji Nezavisna komisija,
- i) podnosi izvještaje iz tačke g) ovog stava Vijeću ministara BiH i Predsjedništvu BiH, na njihov zahtjev, uz prethodno pribavljenu saglasnost predsjedavajućih domova Parlamentarne skupštine BiH,
- j) ostvaruje kontakte i komunikaciju u okviru međunarodne saradnje iz nadležnosti Nezavisne komisije,

- k) komunicira s drugim organima, institucijama ili pojedincima u vezi s obavljanjem poslova iz nadležnosti Nezavisne komisije,
 - l) potpisuje akte koje donosi Nezavisna komisija, kao i radne naloge iz člana 10. stav 4. ovog poslovnika,
 - m) obavlja druge dužnosti propisane zakonom, ovim poslovníkom, drugim propisima, odlukama ili zaključcima Nezavisne komisije,
 - n) odgovoran je za zakonitost rada Nezavisne komisije.
- (2) Kada jedan od zamjenika predsjednika obavlja dužnost predsjednika, zbog opravdanog odsustva ili spriječenosti predsjednika Nezavisne komisije, na njega se u cijelosti primjenjuju odredbe stava (1) ovog člana i člana 12. ovog poslovnika.

Član 12.

(Dužnosti i obaveze članova Nezavisne komisije)

Osim opće dužnosti da se u svom radu pridržavaju Ustava BiH, zakona i drugih propisa, javnog reda i morala i odredbi ovog poslovnika, svi članovi Nezavisne komisije imaju i sljedeće obaveze:

- a) da se u svakoj prilici suzdržavaju od bilo kakvih aktivnosti kojima bi se mogao narušiti ugled države BiH i Nezavisne komisije, te ugroziti njihov ili dignitet bilo kojeg drugog lica,
- b) da se prilikom obavljanja poslova koji su im povjereni ili koje obavljaju zajedno sa ostalim članovima Nezavisne komisije ili drugim licima ponašaju s najvišim stepenom ličnog i međusobnog uvažavanja i poštovanja, ujedno poštujući principe profesionalne etike i nepristrasnosti, efikasnosti, ekonomičnosti i materijalne istine,
- c) da prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti Nezavisne komisije ne mogu niti smiju zastupati, interpretirati ili komentirati bilo koje političke ili stranačke stavove, javno ili prikriveno,
- d) da najviši prioritet u radu članova Nezavisne komisije bude utvrđivanje materijalne istine o stanju i uslovima boravka u zavodima i drugim ustanovama u kojima se izdržavaju krivične sankcije koje su izrekli sudovi iz člana 1. ovog poslovnika, stepen poštivanja ljudskih prava lica koja izdržavaju te sankcije, te preduzimanje svih raspoloživih mjera da se stanje u ovoj oblasti u što većoj mjeri uskladi s međunarodnim i domaćim propisima i standardima kojima se regulira oblast izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera.

POGLAVLJE III. POSEBNE ODREDBE O RADU NEZAVISNE KOMISIJE

Član 13. (Posjete i nadzor)

- (1) Sistem posjeta i nadzora je preventivni vansudski mehanizam kontrole i jačanja svijesti o potrebi poštivanja ljudskih prava, sprečavanja torture, neljudskog ili ponižavajućeg ponašanja i kažnjavanja lica u zavodima gdje se izdržavaju kazne i mjere koje su izrekli u krivičnom postupku sudovi iz člana 1. ovog poslovnika.
- (2) Nezavisna komisija će planiranim sistemom najavljenih i nenajavljenih posjeta, samostalno i u saradnji s drugim organima, provoditi nadzor i provjeravati postupanje prema licima lišenim slobode, kao i licima koja izdržavaju druge mjere izrečene u krivičnom postupku, kako bi se osigurala zaštita osnovnih prava i sloboda tih lica.
- (3) Nezavisna komisija obavlja posjete, po pravilu, u punom sastavu.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, posjete mogu obavljati najmanje tri člana Nezavisne komisije, uz uslov da je ispoštovan nacionalni balans.
- (5) Dinamika i subjekti iz st. (1) i (2) ovog člana utvrđuju se godišnjim planom rada Nezavisne komisije, a po potrebi mogu se utvrđivati i mjesečnim planovima rada.

Član 14. (Obaveza saradnje, davanja podataka i omogućavanja pristupa)

- (1) Zavod, odnosno uprava zavoda ili druge ustanove u kojima se izdržava kazna ili neka od mjera izrečenih u krivičnom postupku dužna je bez rezerve saradivati s Nezavisnom komisijom.
- (2) Zavod, odnosno uprava zavoda ili druge ustanove u kojima se izdržava kazna ili neka od mjera izrečenih u krivičnom postupku dužna je da članovima Nezavisne komisije:
 - a) osigura pristup svim prostorijama i mjestima na kojima se nalaze lica lišena slobode ili izdržavaju neku drugu mjeru i pravo na kretanje bez ograničenja,
 - b) dâ potpune podatke o mjestima gdje se nalaze lica koja izdržavaju kaznu ili neku drugu mjeru u toj ustanovi,
 - c) osigura neograničen pristup licima koja su lišena slobode ili izdržavaju neku drugu mjeru, a s ciljem nesmetanog obavljanja razgovora s tim licima,
 - d) dâ na uvid propisane evidencije, materijale i druge podatke koji ima na raspolaganju, a potrebni su Nezavisnoj komisiji za obavljanje poslova iz njene nadležnosti,
 - e) osigura i omogući komuniciranje s bilo kim od osoblja zavoda za koga se smatra da može dati relevantne podatke koji su predmet interesa Nezavisne komisije.
- (3) Nezavisna komisija, odnosno njeni članovi mogu slobodno komunicirati sa svakim licem za koje smatraju da može dati validne podatke.

Član 15.
(Ograničenja)

(1) Najavljena ili nenajavljena posjeta Nezavisne komisije odgađa se u slučaju:

- a) ozbiljne, predvidive i skore prijetnje nacionalnoj odbrani i sigurnosti,
- b) težih i trajnijih oblika narušavanja javnog reda i mira u područjima gdje se nalaze zavodi ili ustanove u kojima lica lišena slobode izdržavaju druge mjere izrečene u krivičnom postupku ili se nalaze u ekstradicijskom pritvoru,
- c) ozbiljnih nereda na mjestima gdje se nalaze lica lišena slobode, ili izdržavaju druge mjere ili se nalaze u ekstradicijskom pritvoru,
- d) ugrožavanja javnog zdravlja ili epidemija,
- e) ako je lice koje je trebalo biti predmet interesa Nezavisne komisije pod hitnom policijsko-tužilačkom obradom zbog izvršenja teškog krivičnog djela i
- f) elementarnih nepogoda širih razmjera.

(2) Nakon prestanka razloga iz stava (1) ovog člana ponovo se uspostavlja kontrolno-nadzorna funkcija Nezavisne komisije sa svim ovlaštenjima iz čl. 46. i 48. Zakona i čl. 10. i 14. st. (2) i (3) ovog poslovnika, u odnosu na subjekt koji je predmet kontrole.

Član 16.
(Izvještaji)

(1) Nakon obavljene posjete i kontrole Nezavisna komisija sačinjava izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene, ujedno navodeći eventualne primjedbe koje je stavila uprava zavoda ili druge ustanove u kojoj se izdržavaju kazne i mjere koje su izrekli u krivičnom postupku sudovi iz člana 1. ovog poslovnika.

(2) Primjerak izvještaja dostavlja se zavodu, odnosno ustanovi za izvršenje drugih mjera, s nalogima i preporukama kako da se otklone uočeni nedostaci i nepravilnosti.

(3) Jedan primjerak izvještaja dostavlja se Ministarstvu pravde BiH.

(4) Po potrebi ili na zahtjev, jedan primjerak izvještaja dostavlja se predsjedavajućim domova Parlamentarne skupštine BiH, parlamentarnim komisijama, Vijeću ministara BiH i Predsjedništvu BiH.

Član 17.
(Povjerljivost)

(1) Podaci i informacije koji budu prikupljeni tokom kontrole, kao i sadržaj razgovora koji su obavljeni s licima lišenim slobode, koja izdržavaju druge mjere izrečene u krivičnom postupku ili se nalaze u detenciji, kao i s drugim licima koja su mogla dati relevantne podatke, povjerljive su prirode.

(2) Nezavisna komisija, po potrebi, objavljuje izvještaj s eventualnim primjedbama koje je stavila uprava zavoda ili ustanove u kojoj se izdržavaju druge mjere, ako to kontrolirana stranka želi.

(3) Lični podaci neće se objavljivati bez izričite saglasnosti i dopuštenja lica s kojim je obavljen razgovor.

Član 18. **(Obaveza čuvanja podataka i informacija)**

(1) Članovi i sekretar Nezavisne komisije dužni su čuvati sve podatke i informacije do kojih su došli tokom rada u Nezavisnoj komisiji, a posebno podatke i informacije povjerljive prirode.

(2) Obaveza čuvanja podataka i informacija iz stava (1) ovog člana odnosi se i na vrijeme dok traje i nakon što prestane mandat u Nezavisnoj komisiji.

(3) Članovi i sekretar Nezavisne komisije odgovorni su u slučaju odavanja podataka, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj 49/06), Zakonom o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05 i 12/09), kao i propisa donesenih na osnovu ovih zakona.

(4) Parlamentarna skupština BiH može donijeti odluku da u opravdanim slučajevima oslobodi članove Nezavisne komisije obaveze čuvanja tajnosti podataka i informacija iz st. (1) i (2) ovog člana.

Član 19. **(Razmatranje zahtjeva i pritužbi)**

(1) Nezavisna komisija može razmatrati zahtjeve i pritužbe koje na rad uprave i osoblja zavoda, uslove boravka i poštivanje ljudskih prava upućuju lica koja izdržavaju zatvorske kazne, pritvor ili druge mjere, ili njihovi srodnici ili branilac ako sumnjaju da osoblje zavoda ne postupa korektno prema zatvorenima i u skladu s važećim propisima.

(2) Ako Nezavisna komisija utvrdi da su zahtjevi ili pritužbe iz stava (1) ovog člana osnovani, zaključak o tome bit će dostavljen nadležnim ministarstvima radi preduzimanja odgovarajućih mjera.

(3) Ako zahtjev ili pritužba iz stava (1) ovog člana nisu osnovani, Nezavisna komisija ih svojim zaključkom odbacuje kao neosnovane.

(4) Ako se iz sadržaja zahtjeva ili pritužbe iz stava (1) ovog člana može zaključiti da sadrže podatke koji bi mogli biti predmet interesa nekog organa, Nezavisna komisija o tome obavještava taj organ.

Član 20.
(Iniciranje pokretanja disciplinskog postupka)

(1) Ako Nezavisna komisija dođe do saznanja da je upravnik zavoda, njegov zamjenik, pomoćnik ili neko od rukovodnog osoblja zavoda počinio ili se može osnovano sumnjati da je počinio težu povredu službene dužnosti, inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka dostavlja nadležnoj disciplinskoj komisiji, te ujedno obavještava Ministarstvo pravde BiH.

(2) Ako djelo, odnosno povreda iz stava (1) ovog člana sadrži i obilježja krivičnog djela, Nezavisna komisija o tome obavještava tužilaštvo.

Član 21.
(Predlaganje smjene)

(1) Ako se tokom provođenja aktivnosti iz člana 10. stav 1. tač. a), b), c) i d) ovog poslovnika dođe do podataka da upravnik zavoda ili ustanove, njegov zamjenik ili pomoćnik ne obavljaju dužnost u skladu s važećim propisima, Nezavisna komisija obavještava nadležno Ministarstvo pravde BiH i može predložiti da se, osim provođenja drugih mjera, oni smijene.

(2) Nezavisna komisija može na vlastitu inicijativu ili na inicijativu bilo kojeg organa vlasti u BiH, a kada ocijeni opravdanim, predložiti suspenziju i smjenu upravnika i zamjenika upravnika zavoda, kao i njihovih saradnika ako poslove ne obavljaju u skladu s važećim propisima.

POGLAVLJE IV. TEHNIČKA PITANJA ZNAČAJNA ZA RAD NEZAVISNE KOMISIJE

Član 22.
(Prisustvo trećih lica sjednicama)

(1) Sjednici Nezavisne komisije mogu prisustvovati lica koja pozove predsjednik Nezavisne komisije ili ranije najavljena lica.

(2) Nezavisna komisija može odlučiti da lica iz stava (1) ovog člana mogu prisustvovati sjednici Nezavisne komisije u dijelu koji se odnosi na raspravu i rad za koji imaju pravni interes, dok ne mogu biti prisutni sjednici Nezavisne komisije u dijelu kada se raspravlja i odlučuje o pitanjima iz nadležnosti rada Nezavisne komisije koja su povjerljivog karaktera ili kada se glasa o određenim pitanjima iz nadležnosti Nezavisne komisije.

(3) Na poziv Nezavisne komisije, u radu mogu učestvovati eksperti iz institucija BiH, kao i naučni radnici radi davanja stručnih obrazloženja i objašnjenja, te predstavnici međunarodnih organizacija koje djeluju u BiH bez prava odlučivanja.

Član 23.
(Posebna prava Nezavisne komisije)

(1) Nezavisna komisija ima pravo tražiti od komisija Parlamentarne skupštine BiH, Vijeća ministara BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i njegovih upravnih i samostalnih organizacija i agencija, Ministarstva pravde BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, kao i od drugih ministarstava i organa informacije i obavještenja koja su

joj potrebna za rad, kao i druge podatke kojima navedeni organi raspolažu ili su dužni da ih prikupljaju ili evidentiraju.

(2) Članovi Nezavisne komisije, po ovlaštenju predsjednika, s ciljem prikupljanja informacija i obavještenja iz stava (1) ovog člana, mogu posjetiti navedene organe i ostvariti uvid u odgovarajuće izvještaje, dokumente, predmete, evidencije, kao i u druge materijale za koje smatraju da bi mogli biti relevantni, a ne tretira ih Zakon o zaštiti tajnih podataka.

Član 24. (Podrška u radu Nezavisnoj komisiji)

Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH pruža svu potrebnu administrativno-tehničku i materijalno-finansijsku podršku na način da osigura sva sredstva neophodna za rad Nezavisne komisije i njenih članova, štampanje i distribuciju evidencija propisanih ovim poslovníkom, naručivanje izrade pečata Nezavisne komisije, kao i preduzimanje drugih potrebnih mjera značajnih za nesmetan rad Nezavisne komisije.

Član 25. (Saradnja i pružanje pomoći Nezavisnoj komisiji)

Organi uprave i druge institucije BiH, kao i druga odgovarajuća tijela u BiH dužni su saradivati s Nezavisnom komisijom i pružati svu potrebnu pomoć u obavljanju poslova iz njene nadležnosti, u skladu sa Zakonom, međunarodno-pravnim instrumentima, drugim propisima i ovim poslovníkom.

Član 26. (Memorandum i pečat)

(1) Za korespondenciju, u okviru svojih nadležnosti, Nezavisna komisija koristi memorandum Parlamentarne skupštine BiH na kojem je upisan puni naziv Nezavisne komisije na srpskom, bosanskom i hrvatskom jeziku, ćirilicnim i latiničnim pismom.

(2) Za ovjeru zapisnika, izvještaja, odluka, zaključaka, rješenja i drugih službenih akata Nezavisna komisija koristi pečat Parlamentarne skupštine BiH.

(3) Pečatom se ovjerava potpis predsjednika Nezavisne komisije, a potpisi prvog i drugog zamjenika po ovlaštenju predsjednika.

(4) Izuzetno od odredbi stava (3) ovog člana, po prethodnom odobrenju predsjednika Nezavisne komisije, pečat mogu koristiti i drugi članovi Nezavisne komisije kada vrše kontrolu i provode nadležnosti iz čl. 46. i 48. Zakona, čl. 71. do 89. Zakona o upravi BiH i čl. 10. i 14. ovog poslovníka, a radi ovjere zapisnika o utvrđenom stanju i rješenja o naloženim mjerama i rokovima za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka.

Član 27. (Kancelarijsko poslovanje, evidencije i obrada podataka)

(1) Sekretar Nezavisne komisije dužan je uspostaviti i voditi knjigu protokola, dostavne knjige, kao i druge propisane knjige i evidencije kako bi se kancelarijsko poslovanje Nezavisne komisije u cijelosti uskladilo i odvijalo po odredbama Uputstva o kancelarijskom poslovanju u institucijama BiH.

- (2) Sekretar Nezavisne komisije dužan je uspostaviti i voditi sljedeće evidencije:
- a) obavljenih kontrola u zavodima i drugim ustanovama u kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje su izrekli sudovi iz člana 1. ovog poslovnika,
 - b) zahtjeva i pritužbi lica koja izdržavaju kazne koje su izrekli sudovi iz člana 1. ovog poslovnika, članova njihovih porodica ili branilaca,
 - c) radnih naloga za vršenje kontrole,
 - d) izvještaja o izvršenim kontrolama,
 - e) dostavljenih prijedloga za pokretanje disciplinskih postupaka, suspenzije i smjene uprave i osoblja zavoda,
 - f) zaduženih pečata i
 - g) službenih legitimacija.
- (3) Oblik i sadržaj evidencija iz stava (2) ovog člana, osim evidencija iz tač. f) i g) stava (2) ovog člana, odlukom o evidencijama i njihovom vođenju, uređuje predsjednik Nezavisne komisije.
- (4) Obrada i pohranjivanje podataka do kojih Nezavisna komisija dođe u svom radu vrši se u skladu s važećim propisima koji se odnose na zaštitu ličnih i tajnih podataka, odredbama o kancelarijskom poslovanju, kao i propisima koji se odnose na arhivsku građu BiH.

Član 28.

(Sredstva za rad i materijalno-finansijsko poslovanje Nezavisne komisije)

- (1) Sredstva za rad Nezavisne komisije osiguravaju se iz budžeta institucija BiH u skladu s finansijskim planom iz člana 11. stav (1) tačka d) ovog poslovnika.
- (2) Materijalno-finansijsko poslovanje Nezavisne komisije odvija se u skladu s važećim propisima kojima se regulira ova oblast na nivou institucija BiH.
- (3) Materijalno-finansijsko poslovanje za potrebe Nezavisne komisije obavlja Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH.

Član 29.

(Naknade za rad članova Nezavisne komisije)

Članovi Nezavisne komisije imaju pravo na stalnu i redovnu mjesečnu naknadu kao i druga materijalna prava i primanja u visini koju odredi Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH.

POGLAVLJE IV. LEGITIMACIJA ČLANOVA NEZAVISNE KOMISIJE

Član 30.

(Legitimacija članova Nezavisne komisije)

- (1) Članovi Nezavisne komisije imaju legitimaciju koja važi do isteka mandata, odnosno do izbora nove Nezavisne komisije, ponovnog izbora ili rekonstrukcije postojeće Nezavisne komisije.
- (2) U legitimaciji se navode ovlaštenja članova Nezavisne komisije, u skladu s čl. 46. i 48. Zakona, odredbama Zakona o upravi BiH kojima je reguliran inspekcijski nadzor, kao i odredbama člana 10. ovog poslovnika.
- (3) Legitimacija se može upotrebljavati samo kada se uz radni nalog provode aktivnosti iz čl. 46. do 49. Zakona i člana 10. ovog poslovnika, ili da bi se u službenom postupanju i kontaktima dokazalo svojstvo člana Nezavisne komisije, te se u druge svrhe ne može i ne smije upotrebljavati.
- (4) O izdatim legitimacijama sekretar Nezavisne komisije vodi evidenciju.

Član 31.
(Dokazivanje svojstva člana Nezavisne komisije)

Legitimacija se izdaje članovima Nezavisne komisije kojom dokazuju svojstvo člana i ovlaštenja koja imaju na osnovu Zakona.

Član 32.
(Sadržaj legitimacije)

(1) Prednja strana legitimacije sadrži:

- a) tekst - zaglavlje: "Bosna i Hercegovina – Parlamentarna skupština" - Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena krivičnim zakonom ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine,
- b) grb Bosne i Hercegovine,
- c) prezime i ime nosioca,
- d) funkciju,
- e) fotografiju,
- f) potpis predsjednika Nezavisne komisije,
- g) JMB (ID bar kod),
- h) identifikacioni broj (slovna oznaka + petocifreni broj),
- i) datum isteka važenja legitimacije.

(2) Na zadnjoj strani legitimacije štampa se sljedeći tekst:

"Nosilac ove legitimacije je član Nezavisne komisije i ovlašten je da obavlja poslove i zadatke propisane čl. 46. i 48. Zakona

i čl. 10. i 14. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, odredbama Ustava BiH, Evropske konvencije o sprečavanju mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg ponašanja i kažnjavanja (Strazbur, 1987. godine), drugih međunarodno-pravnih instrumenata, direktiva i preporuka Vijeća Evrope kojima se štite i jačaju ljudska prava i osnovne slobode, te preveniraju i sprečavaju bilo koji oblici mučenja, nehumanog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja lica koja izdržavaju kazne izrečene od sudova iz člana 48. Zakona.

(3) Legitimacija je bijele boje i dimenzija 120x80 milimetara.

(4) Izgled legitimacije prikazan je u Prilogu broj 1 koji je sastavni dio ovog poslovnika.

(5) Identifikacioni broj čine: tipaska slovna oznaka "K" i redni broj iz evidencije legitimacija po redoslijedu izdavanja, ispred kojeg se dodaje odgovarajući broj nula kako bi se dobio petocifreni broj.

Član 33.

(Izrada i izdavanje legitimacije)

(1) Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH nadležna je za naručivanje izrade legitimacije.

(2) Legitimacija se izdaje članu Nezavisne komisije nakon što ga je imenovala Parlamentarna skupština BiH.

(3) Legitimaciju izdaje Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Poslovnika.

Član 34.

(Rok važenja legitimacije)

(1) Legitimacija se izdaje na rok od pet godina od dana imenovanja, odnosno dok se ne imenuje nova Nezavisna komisija.

(2) Ako u roku iz stava (1) ovog člana ne bude izabrana nova ili reizabrana postojeća Nezavisna komisija, legitimacija važi do izbora nove, reizbora ili rekonstrukcije stare Nezavisne komisije.

(3) Osim u slučaju iz stava (1) ovog člana, legitimacija prestaje da važi kada na bilo koji način prestane članstvo u Nezavisnoj komisiji, o čemu se obavještavaju nadležni organi i institucije.

Član 35.

(Izdavanje nove legitimacije)

(1) Nova legitimacija izdaje se i prije isteka roka iz člana 34. stav (1) ovoga Poslovnika ako je došlo do promjene ličnog izgleda nosioca koje bi značajno otežale identifikaciju člana Nezavisne komisije.

(2) U slučaju kada je legitimacija oštećena u tolikoj mjeri da nije pogodna za upotrebu i dokazivanje svojstva člana Nezavisne komisije, izvršit će se zamjena oštećene službene legitimacije.

(3) Nova legitimacija izdaje se istovremeno s povlačenjem iz upotrebe legitimacije koju je do tada koristio član Nezavisne komisije.

(4) Zamjena iz st. (1) i (2) ovog člana izvršit će se po odobrenju predsjednika Nezavisne komisije, a na obrazložen pismeni zahtjev člana Nezavisne komisije.

Član 36 .

(Dužnost obavještanja u slučaju gubitka ili nestanka legitimacije)

(1) Ako član Nezavisne komisije na bilo koji način ostane bez službene legitimacije, dužan je o tome odmah, a najkasnije u roku od tri dana, obavijestiti predsjednika Nezavisne komisije ili jednog od zamjenika, ako je predsjednik odsutan, te sačiniti kratku zabilješku o okolnostima pod kojima se to dogodilo.

(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, izdavanje nove legitimacije izvršit će se nakon što se predmetni dokument oglasi nevažećim u "Službenom glasniku BiH".

(3) Legitimacija koja se izdaje umjesto izgubljene ili nestale službene legitimacije izdaje se pod novim identifikacionim brojem.

Član 37.

(Dužnost vraćanja službene legitimacije)

(1) Član Nezavisne komisije dužan je legitimaciju vratiti sekretaru Nezavisne komisije najkasnije u roku od 30 dana od dana:

- a) isteka mandata na koji je imenovan, odnosno nakon imenovanja nove, ili ponovnog izbora ili rekonstrukcije stare Nezavisne komisije,
- b) nastupanja drugih razloga zbog kojih mu je prestalo članstvo u Nezavisnoj komisiji.

(2) U slučaju smrti člana Nezavisne komisije, legitimaciju su dužni vratiti srodnici preminulog u roku iz stava (1) ovog člana.

Član 38.

(Uništavanje službenih legitimacija i zapisnik)

(1) Legitimacije koje su iz bilo kojeg razloga povučene iz upotrebe uništava tročlana komisija koju formira Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH. Jedan od članova komisije za uništenje povučenih službenih legitimacija je sekretar Nezavisne komisije.

(2) O uništavanju legitimacija iz stava (1) ovog člana sačinjava se zapisnik.

(3) Primjerak zapisnika o uništavanju čuva se u arhivi Nezavisne komisije.

Član 39.

(Evidencija legitimacija)

(1) Sekretar Nezavisne komisije vodi evidenciju o izdatim legitimacijama.

(2) Evidencija iz stava (1) ovog člana sadrži:

- a) redni broj,
- b) identifikacioni broj,

- c) prezime i ime člana Nezavisne komisije,
- d) JMB,
- e) funkciju koju član ima u Nezavisnoj komisiji,
- f) datum izdavanja,
- g) datum razduženja i
- h) napomenu.

(3) Evidencija iz stava (1) ovog člana je ujedno i evidencija izrađenih i razduženih legitimacija članova Nezavisne komisije.

(4) Evidencija se zaključuje u skladu s propisima o vođenju kancelarijskog poslovanja.

Član 40. (Jezik i pismo)

(1) Svi tekstovi na legitimaciji štampaju se na srpskom jeziku, bosanskom jeziku i hrvatskom jeziku, latiničnim i ćiriličnim pismom.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, a zbog obimnosti tekstualnog sadržaja legitimacije, svaki član Nezavisne komisije će se, prije izrade službene legitimacije, opredijeliti na kojem jeziku i pismu će mu biti štampan tekst službene legitimacije.

POGLAVLJE V. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 41. (Posebna pitanja)

(1) Pitanja koja nisu regulirana ovim poslovníkom mogu se uređivati odlukom i zaključkom Nezavisne komisije, u skladu s važećim propisima BiH i međunarodno-pravnim instrumentima u oblasti poštivanja ljudskih prava, prevencije i sprečavanja mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja lica lišenih slobode i lica koja izdržavaju druge mjere koje su izrekli sudovi iz člana 1. ovog poslovníka.

(2) Izmjene i dopune Poslovníka vrše se na način predviđen za njegovo donošenje.

Član 42. (Stupanje na snagu Poslovníka)

Ovaj poslovník stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: _____

Sarajevo, _____ . godine

PREDSJEDNIK NEZAVISNE KOMISIJE

dr. sc. Mile Lasić, s.r.